

L'ús i l'abús dels diners públics

written by Alfons Duran Pich | 5 d'agost de 2020

Donem per fet que l'impacte de la crisi de la Covid-19 sobre la vida econòmica serà molt superior al de la crisi econòmica i financera que va esclatar el 2007 als Estats Units i que després es va dispersar per tot el món. Molts operadors desapareixeran, per la qual cosa es produirà una doble caiguda simultània (no per causa-efecte) en l'oferta i en la demanda.

Els governs liberal-conservadors han tornat, un cop més, a les ja oblidades polítiques keynesianes, a fi d'insuflar aire a una economia en fase de declivi.

L'Estat espanyol, i indirectament la nació catalana per la seva pertinença a aquest Estat, forma part del club de la Unió Europea i, dins d'aquest club, del sector de l'Eurozona, que té cedida la sobirania en política monetària a un ens teòricament independent que anomenem Banc Central Europeu.

I el conjunt dels socis d'aquest club han demanat ajuda als socis més poderosos i/o menys afectats (almenys a curt termini) per la crisi: "Si us plau, doni'm alguna cosa". I llavors han començat les discussions entre els caps *pensants* (amb perdó) per veure com resolien aquest contenciós.

Abans de continuar, repetiré un cop més els meus dubtes raonables sobre la capacitat dels alts funcionaris que dirigeixen la majoria dels governs per decidir sobre l'assignació i gestió de diners públics, que són els diners de tots els ciutadans (els diners dels contribuents). Alguns potser tenen assessors amb capacitat tècnica, però amb això no n'hi ha prou. El quid de la qüestió es troba en el debatut concepte de "atzar moral", pel que quan jo prenc una decisió que comporta un risc per a tercers però no per a mi, puc ser molt atrevit, sense importar-me en la pràctica les

conseqüències. Si va bé, tot seran enhorabones; si va malament, ningú no em sancionarà. És una assegurança a tot risc, la prima va a càrrec de la societat.

Com a contrast a aquest model, tenim la figura de l'autònom, de l'emprenedor, de l'empresari, que inicia un projecte o el desenvolupa amb un horitzó a llarg termini, que posa els estalvis o s'endeuta amb avals propers, i que de vegades guanya i de vegades perd. I si perd, moltes vegades ho intenta una altra vegada. Aquest sí que sap el que és el risc, perquè com diu el meu benvolgut Nassim Taleb, el porta marcat a la pell. I és que el carrer és dur.

Això ens dóna un perfil del decisor. Anem ara una mica més lluny i centrem-nos en l'organització. Quan una empresa té problemes, que s'expressen en el compte de resultats i en el balanç, pren mesures per intentar augmentar els ingressos i reduir les despeses. En paral·lel, procura assegurar la base financera, bé ampliant el capital (que vol dir que els accionistes han de posar més diners) o endeutant-se, donant les garanties corresponents al creditor. També pot fer una revisió dels actius i alienar aquells que no són estratègics per produir liquiditat. És l'abecé.

És el nostre abecé, però no el dels funcionaris (alts, baixos o mitjans) que prenen decisions sobre els diners de tots, sota el paraigua de l'Estat.

Sobre aquests diners, els màxims responsables de la Unió Europea (em produeix acalorament descriure'ls com a líders) han pres unes mesures per destinar fons per un import de 750.000 milions d'euros als diferents països del grup, en funció de les seves necessitats i altres criteris subjacents. Part d'aquests fons tenen el valor de ser subvencionats i part se cediran com a crèdits. Per a això, la Unió Europea s'endeutarà, que vol dir que ens endeutarem tots, perquè aquí l'*esperit sant*, senyors Cañizares, Omella i resta de col·legues de la seva espècie, no intervé.

És clar que no tots els països del club es troben en les mateixes condicions. Uns estan sanejats, altres guarden un difícil equilibri en els seus comptes i uns tercers estan en el que podríem anomenar una *fallida tècnica*. I és clar, els primers han posat condicions a la macrooperació: volen saber en què s'empren els diners. Arriben una mica tard, perquè si haguessin estat atents en el seu moment haurien bloquejat la despesa/inversió supèrflua que alguns estats han perpetrat (que és una cosa com delinquir) amb els diners rebuts. Si haguessin estat atents, no tindríem a l'Estat espanyol l'AVE (la irresponsabilitat més gran dels governs del duopoli monàrquic), ni poliesportius a dojo, ni aeroports sense passatgers, ni autovies sense cotxes, ni *palaus de cultura* per analfabets funcionals. Aquests tipus s'han despertat tard i tampoc encerten com auditors.

I no l'encerten perquè les seves prioritats són d'allò més convencionals. Ells volen que els diners s'emprin fonamentalment per dues coses: en primer lloc (i això és gairebé tan sagrat com la constitució) a pagar el servei del deute públic (que augmentarà notablement) i després a rebaixar el cost social, que, clar i català, vol dir pensions i sanitat. La paraula clau és sostenibilitat, paraula de moda entre els cadells del poder financer. No se'ls ocorren altres coses, perquè no tenen experiència en foc real. Podrien obligar (condicionar) a l'alienació d'actius improductius i a aturar *sine die* inversions fantasmals, com aquesta curiosa xarxa del Corredor Mediterrani que va de l'estació d'Atocha a Chamartín, en plena capital de l'Estat. Podrien també actuar sobre altres partides de la despesa, com és Defensa, organitzacions territorials duplicades, Justícia i una infinitat d'organismes de l'Estat que no serveixen per a res. Podrien, però no ho faran.

I no ho faran perquè encara no s'han assabentat, o no volen assabentar-se'n, que darrere de la *marca Espanya* hi ha un enorme bluf, que exigiria cirurgia profunda i ells, uns i

altres, podrien quedar afectats.

Insisteixo en l'*atzar moral*. No es poden posar els diners públics (el de tots) en mans d'uns ciutadans (no importa com es diguin), que sempre han viscut dels Pressupostos Generals de l'Estat (risc zero) i que el seu pas a l'esfera privada (quan s'ha produït) ha estat un regal per serveis prestats.

No es confonguin amb la gran operació financera de la Unió Europea. La part condicionada dels 140.000 milions d'euros assignats a l'Estat seran per complir les exigències esmentades. La part discrecional, a càrrec dels alts funcionaris espanyols, acabarà en mans dels sospitosos habituals de sempre.

A la fi, un còctel de capitalisme d'estat i *crony capitalism*. Tot el que no faci la societat civil no servirà per a res.